

**Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки**

**ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ
ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ**

**Монографія
За редакцією доктора економічних наук,
професора М.І. Карліна**

**Луцьк
«Терен»
2014**

УДК 336
ББК 65.9. (4 Укр).

Рекомендовано до друку Вченою радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (протокол №__ від__ січня 2014 р.).

Проблеми розвитку фінансової системи України та шляхи їх вирішення: монографія / за редакцією д.е.н., проф. М.І. Карліна

У монографії досліджено теоретичні й практичні проблеми функціонування таких складових фінансової системи України, як: суспільні фінанси, фінанси суб'єктів господарювання, фінансовий ринок. Запропоновані шляхи удосконалення формування й використання бюджетів всіх рівнів, податкової системи України, пенсійної системи і системи страхування. Всі пропозиції базуються на аналізі досвіду розвинутих країн (в тому числі країн Євросоюзу) щодо реформування їх фінансових систем після світової кризи 2008-2009 р.р. та рецесії 2012-2013 р.р.

Для студентів-економістів, вчених, практиків, для працівників органів державного управління та місцевого самоврядування.

УДК 336
ББК 65.9. (4 Укр).

ISBN

© Карлін М.І. та кол. авт., 2014
© Терен 2014

Частина I. Теоретичні проблеми функціонування суспільних фінансів в фінансовій системі України.

Розділ 1. Суть та структура фінансової системи України (М.І. Карлін)

Література

Розділ 2. Державний бюджет: проблеми фінансування та використання (Ю.В. Хмарук)

2.1. Недоліки формування Державного бюджету України

2.2. Проблеми використання та виконання Державного бюджету України

2.3. Недоліки контролю за виконанням Державного бюджету України

2.4. Проблеми функціонування спеціального фонду Державного бюджету України

Література

Розділ 3. Бюджетний процес в Україні в умовах її інтеграції в європейський економічний простір (Кулай А.В.)

3.1. Теоретико-методологічні та правові засади інституційного середовища бюджетного процесу в Україні

3.2. Механізми гармонізації бюджетного процесу України з європейською практикою

Література

Розділ 4. Місцеві бюджети: стан та перспективи (Н.В. Вишнеvsька)

4.1. Сутність та функціональне призначення місцевих бюджетів

4.2. Проблеми виконання місцевих бюджетів України та шляхи їх вирішення

Література

Розділ 5. Необхідність та напрями удосконалення податкової системи України (І.О. Цимбалюк)

Література

Розділ 6. Фінансові проблеми пенсійної реформи (І.Т. Грудзевич, С.А.Маслічук)

Література

Розділ 7 Шляхи забезпечення фінансової безпеки України (М.І. Карлін)

Література

Розділ 8 Управління державним боргом: проблеми і перспективи (Борисюк О.В.)

Література

Частина II. Фінанси суб'єктів господарювання в умовах післякризового розвитку.

Розділ 1. Система стратегічного забезпечення формування моделі адаптивно-організаційного механізму управління підприємством (Левицький В.В.)

1.1. Стратегічні альтернативи та їх вплив на розвиток підприємства

1.2. Концепція стратегічного управління витратами як основа формування адаптивно-організаційного механізму управління підприємством

Література

Розділ 2. Прогресійний метод управління інтелектуальним капіталом як інструментарій визначення впливу розвитку інтелектуального капіталу на рентабельність активів суб'єктів господарювання (О.Ліпич)

2.1 Сутнісні характеристики прогресійного методу управління інтелектуальним капіталом

2.2. Моделювання впливу розвитку інтелектуального капіталу на загальну рентабельність активів суб'єктів господарювання авіаремонтної промисловості

Література

Розділ 3. Фіскальні та адміністративні заходи держави щодо обмежень виведення доходів підприємств України в офшори (М.І. Карлін)

Література

Розділ 4. Шляхи забезпечення фінансової безпеки підприємств в Україні (О.А. Івашко)

Література

Розділ 5 Перспективи оптимізації оподаткування фонду оплати праці підприємств (Іванчук Н.)

5.1. Сучасні особливості оподаткування фонду оплати праці підприємств та його наслідки

5.2. Напрями оптимізації оподаткування фонду оплати праці підприємств

Література

Частина III. Фінансовий ринок України: проблеми функціонування та розвитку в сучасних умовах

Розділ 1 Фундаментальні засади розвитку фінансового сектору в умовах переходу до фінансової економіки при настанні кризових явищ

1.1. Фінансовий сектор в умовах переходу до фінансової економіки при настанні кризових явищ

1.2. «Мильні бульбашки» у розвитку фінансового сектору в кризових умовах

Література

Розділ 2. Проблеми розвитку страхового ринку України (Кривицька О.Р.)

2.1. Передумови становлення та розвиток страхового ринку України

2.2. Розвиток та проблеми особистого страхування в Україні

2.3. Закономірності розвитку майнового страхування в Україні

Література

Розділ 3. Проблеми залучення іноземних інвестицій в Україні після кризи 2008-2009 р.р. (О.А. Івашко)

Література

Розділ 4. Проблеми валютної політики в Україні та напрями їх вирішення (Рудик Н.І.)

Література

Розділ 5. Інформаційна ефективність фондового ринку України (Ліпич М.)

5.1. Теоретико-методологічні засади інформаційної ефективності фондового ринку

5.2. Моделювання і оцінка інформаційної ефективності фондового ринку України

Література

Висновки

Передмова

Трансформація фінансової системи України вимагає дослідження суті та структури фінансової системи нашої країни, особливості її реформування для подолання рецесії 2012-2013 р.р..

Теорії фінансів і проблемам окремих складових фінансової системи приділялося і приділяється багато уваги з боку зарубіжних та вітчизняних вчених. Разом з тим проблематика обґрунтування напрямів реформування фінансової системи у вітчизняній економічній науці поки недостатньо досліджена. До сьогодні відсутнє чітке її трактування, визначення її структури. Ці та інші невирішені проблеми знижують результативність функціонування фінансової системи України в цілому та її складових.

З метою виправлення вказаної ситуації написано цю монографію. Вона буде корисна насамперед студентам-фінансистам, студентам інших економічних спеціальностей при вивченні курсу “Фінанси”, а також географам, історикам, політологам, економістам-міжнародникам тощо, а також вченим та працівникам фінансових структур.

Монографія побудована таким чином щоб читачі зрозуміли суть і структуру фінансової системи нашої країни, з’ясували зміст та проблеми функціонування кожної ланки фінансової системи України. Тому в навчальному посібнику значна увага приділена висвітленню проблем державних і місцевих фінансів, фінансів підприємств, страхування і фінансового ринку та шляхів їх вирішення. Читачам буде цікаво ознайомитися з шляхами реформування податкової системи України, в тому числі податку на додану вартість, оскільки тут існує багато пропозицій, які досить часто суперечать одна одній. У посібнику проаналізовані особливості фінансування і використання коштів державних цільових фондів, шляхи оптимізації джерел їх фінансування, пропозиції щодо їх об’єднання. Автори зробили спробу з’ясувати суть і проблеми фінансової безпеки держави, окремих регіонів та підприємств, запропонували можливі в сучасних умовах шляхи їх вирішення.

В монографії розглянуті основні функції державних фінансових контролюючих структур, виявлені деякі проблеми у їх діяльності та обґрунтовані пропозиції по вирішенню вказаних проблем, в тому числі в контексті проведення адміністративно-територіальної реформи в Україні.

При обґрунтуванні тих чи інших пропозицій реформування фінансової системи України обов’язково враховувався досвід зарубіжних країн, в тому числі країн Європейського Союзу, куди наша країна планує вступити в перспективі, а також інших розвинутих країн.

При написанні даної монографії автори врахували зауваження шановних рецензентів. Автори вдячні всім їм, а також ст. методисту кафедри Ю. В. Строцюк за допомогу при підготовці посібника до друку.

Всі пропозиції і зауваження можна направляти за адресою: 43000, м. Луцьк, проспект Волі, 13, Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, інститут економіки та менеджменту.

Авторами монографії є: Вступ, розділ 1, 7 частини I, розділ 3 частини II, висновки - Карлін М.І., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та оподаткування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки; розділ 2 частини I – Ю.В. Шулик, к.е.н., старший викладач кафедри фінансів, обліку і аудиту Національного університету «Острозька академія»; розділ 3 частини I – Кулай А.В., к.е.н., доцент кафедри фінансів та оподаткування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки; розділ 4 частини I – Вишневська Н.В.,

к.е.н., ст. викладач кафедри фінансів та оподаткування Східноєвропейського національного університету імені Лесі України; розділ 5 частини I – Цимбалюк І.О., к.е.н., доцент кафедри фінансів та оподаткування Східноєвропейського національного університету імені Лесі України; розділ 6 частини I – Грудзевич І.Т., к.е.н., доцент, завідувач кафедри фінансів та кредиту Східноєвропейського національного університету імені Лесі України, Маслічук С.А.,, аспірант Східноєвропейського національного університету імені Лесі України; розділ 1 частини II – Левицький В.В., к.е.н., доцент кафедри фінансів та кредиту Східноєвропейського національного університету імені Лесі України; розділ 2 частини II – Ліпич О.А., аспірант кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва НУ «Львівська Політехніка»; розділ 4 частини II, розділ 3 частини III – Івашко О.А., к.е.н., доцент кафедри фінансів та оподаткування Східноєвропейського національного університету імені Лесі України; розділ 5 частини II – Іванчук Н.М., ст. викладач кафедри економічної теорії Національного університету «Острозька академія»; розділ 1 частини III – Корнеєв М.В., к.е.н, доцент кафедри фінансів ДНУ ім. О.Гончара; розділ 2 частини III - Кривицька О.Р., к.е.н., доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту Національного університету «Острозька академія»; розділ 4 частини III – Рудик Н.І., к.е.н., доцент кафедри фінансів та кредиту Східноєвропейського національного університету імені Лесі України; розділ 5 частини III – Ліпич М.А., аспірант Інституту регіональних досліджень НАН України.